1952
ମାର୍ଚ୍ଚ 7

ମହନ୍ତ ପ୍ରଗଦାସଜୀ ଗୁରୁ ଭଗବାନଦାସଜୀ

ବନାମ

ପଟେଲ ଇଶ୍ୱରଲାଲଭାଇ ନର୍ସିଭାଇ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

[ସୟିଦ ଫଜଲ୍ ଅଲ୍ଲୀ, ମୁଖାର୍ଜୀଆ ଏବଂ ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ]

ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା (1908 *ର ଅଧିନିୟମ V*) *ଧାରା* 92 - *ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ - ପ୍ରତ୍ୟୟ ଭଙ୍ଗର ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇନାହିଁ - ନ୍ୟାସ ପରିଚାଳନା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ପ୍ରାର୍ଥନା ହୋଇନାହିଁ - ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଘୋଷଣା କରୁଥିବା ଡିକ୍ରି - ବୈଧ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ କି - ଧାରା 92 ଅନୁଯାୟୀ ମକଦ୍ଦମାର ପ୍ରକୃତି*

ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ମକଦ୍ଦମା, ଯେଉଁଥିରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ମହନ୍ତ ହିସାବରେ ମନ୍ଦ ଆଚରଣ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଭଙ୍ଗ ଅଭିଯୋଗରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ *ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ,* ମନ୍ଦିର ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ନ୍ୟାସ ଭାବରେ ଘୋଷଣା ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ *ଗାଦିରୁ* ହଟାଇ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଜଣେ ଉପଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଉ ବୋଲି ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମବର୍ତ୍ତୀ ଭାବେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ ଯେ ମନ୍ଦ ଆଚରଣ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଭଙ୍ଗ ଅଭିଯୋଗରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଦୋଷୀ ନଥିଲେ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏକ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ ମନ୍ଦିର ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି, ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ଚରିତ୍ରର ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସର ଅଂଶବିଶେଷ ଅଟେ :

ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଥିଲା ଯେ, ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ମକଦ୍ଦମା ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକୃତିର ମକଦ୍ଦମା ଅଟେ ଯାହା ଏକ ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସର ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ପୂର୍ବାନୁମାନ କରେ ଏବଂ ଏହା କେବଳ ସେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ଯେତେବେଳେ ଏହିପରି ପ୍ରତ୍ୟୟ ଭଙ୍ଗ ହୁଏ କିମ୍ବା ଏହାର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଧାରାରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଏହା ଏକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ସହାୟତାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଉଚିତ୍; ଏବଂ

ତେଣୁ, ଯେହେତୁ ଅଦାଲତଗୁଡ଼ିକ ଏକକାଳୀନ ଭାବେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ବିଶ୍ୱାସର ଉଲ୍ଲଂଘନ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ନ୍ୟାସର ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଅଦାଲତର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଲୋଡ଼ାଯାଇନାହିଁ, ତେଣୁ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ଅଧୀନରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମାର ମୂଳଦୁଆ ଅତ୍ୟାବଶକ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବାଦୀଙ୍କ ପାଖରେ ସେମାନଙ୍କର ମକଦ୍ଦମା ପାଇଁ କୌଣସି ବାଦର ତାଲିକା ନଥିଲା; ଏବଂ ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଘୋଷଣା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଥିଲା ଏବଂ ଏହା କେବଳ ଏକ *ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଉକ୍ତି* ବ୍ୟତୀତ ଅଧିକ କିଛି ନଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଘୋଷଣାକୁ ମକଦ୍ଦମା ଖାରଜ ଡିକ୍ରିରୁ ଅପସାରଣ କରିଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 99/1951 । ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମା ସଂଖ୍ୟା 15/1928 ରେ ନାଦିଆଦସ୍ଥିତ କୈରା ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟର 14 ଅକ୍ଟୋବର, 1942 ର ଡିକ୍ରିକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 128/1943 ରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ (ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଷ୍ଟୋନ ଏବଂ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦୀକ୍ଷିତ) 14 ଜୁଲାଇ, 1947 ର ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରି ରୁ ଏହା ଏକ ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ସି. କେ. ଦଫ୍ତରୀ* (ତାଙ୍କ ସହିତ, *ଏନ୍. ସି. ଶାହ*) ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ରଜନୀ ପଟେଲ* ।

ମାର୍ଚ୍ଚ 7, 1952 । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମୁଖାର୍ଜୀଆଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ଏହି ଆବେଦନ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ତରଫରୁ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ଅଧୀନରେ ନାଦିଆଦସ୍ଥିତ କୈରା ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମୂଳତଃ ନଅ ଜଣ ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ମକଦ୍ଦମାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି । ନଅ ଜଣ ବାଦୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ, କେବଳ ଜଣେ ଜୀବିତ ଅଛନ୍ତି, ଏବଂ 1928 ମସିହାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଏହି ସଂରକ୍ଷିତ ମାଲିମକଦ୍ଦମାକୁ ବିଚାରାଧୀନ ରଖି ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିସାରିଥିବାରୁ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଆବେଦନର ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ତରଦାତା ଅଟନ୍ତି ।

ସାରତଃ, ବାଦୀମାନଙ୍କର ମାମଲା ଏହା ଥିଲା ଯେ, ଜଣେ କୁବେରଦାସ, ଯିଏ ଜଣେ ଧାର୍ମିକ ଶିକ୍ଷକ ଏବଂ ଜଣେ ପବିତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ, ସେ କୈବଲ୍ୟ ବା କରୁଣାସାଗର ପନ୍ଥ ନାମ୍ନୀ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଗୋଷ୍ଠୀର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ଥିଲେ, ଯାହାର ମୁଖ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଥିଲା ଯେ ଗୁରୁ ବା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ

ନୀତିବକ୍ତାଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ହିଁ ଅନନ୍ତକୁ ଅନୁଭବ କରିବା ସମ୍ଭବ । କୁବେରଦାସ ନିଜ ଅନୁଗାମୀ ଏବଂ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଧନ ଓ ଭୂମି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ପାଣ୍ଠିରୁ ସେ ସରସା ଠାରେ ଏକ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ । କୁବେରଦାସ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମୁଖ ଶିଷ୍ୟ ନାରାୟଣଦାସଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବେ *ଗାଦି*ରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନାରାୟଣଦାସ ଆଉ ଏକ ବଡ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ସେ କୁବେରଦାସଙ୍କ ଏକ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ, ଯାହାର ଦୁଇ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଦୁଇଟି ଦଣ୍ଡବାହକଙ୍କର ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ରହିଥିଲା । ନାରାୟଣଦାସଙ୍କ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମହନ୍ତମାନେ ଥିଲେ ବଳଦେବଦାସ, ଭଗବାନଦାସ ଏବଂ ପ୍ରଗଦାସଜୀ, ଯିଏ ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ଉତ୍ତରଦାତା ଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପୂର୍ବାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଷ୍ପାଦିତ ଏକ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଛି ଯେ, ଅନୁଷ୍ଠାନର ଚଳଣି ବିରୁଦ୍ଧରେ ବାଦୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଆସୁଥିଲେ ଏବଂ ଅସଂଯମତା, କୁପରିଚାଳନା ଏବଂ ନ୍ୟାସସମ୍ପତ୍ତିର ଅନୁପଯୁକ୍ତ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବାଦୀମାନେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ ଯେ:

(1) ବାଦୀଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଥିବା ଅନୁସୂଚୀରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସମ୍ପତ୍ତି ସହିତ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପରିଚାଳନା ଅଧୀନରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କୈବଲ୍ୟ କିମ୍ବା କରୁଣାସାଗର ପନ୍ଥର ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ନ୍ୟାସ ସମ୍ପତ୍ତି ଭାବରେ ଘୋଷଣା କରାଯାଉ;

(2) *ଗାଦି*ରୁ ଏବଂ ସମ୍ପତ୍ତିର ଦଖଲରୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ହଟାଯାଉ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଜଣେ ଉପଯୁକ୍ତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଉ;

(3) ତାଙ୍କ ପରିଚାଳନା ଅବଧି ପାଇଁ ହିସାବ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଦେଖା କରାଯାଉ; ଏବଂ

(4) ଅନୁଷ୍ଠାନର ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇପାରେ ।

ନିଜର ଲିଖିତ ବିବୃତ୍ତିରେ ଉତ୍ତରଦାତା ବାଦ ପତ୍ରରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ବାସ୍ତବିକ ଅଭିଯୋଗର ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଯେହେତୁ ଏହି ମକଦ୍ଦମା ଚାଲୁଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି, ଯାହାକି ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା, ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ସ୍ୱଭାବର ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଏହି ମକଦ୍ଦମା ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ଏହି ଅଭିବଚନ ଉପରେ, ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନେକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଥମିକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଭାବରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା, ଯଥା,

(1) ମନ୍ଦିର ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ସାର୍ବଜନୀନ ଦାତବ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି କି? ଏବଂ

(2) ଯଦି ନୁହେଁ, ତେବେ ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିକାରିତା ଅଛି କି?

ଜୁଲାଇ 18, 1935 ର ତାଙ୍କ ରାୟ ଅନୁଯାୟୀ, ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ବାଦୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଉଭୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ । ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବାଦୀମାନେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି କରିଥିବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଦ୍ୱାନ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଗଣ ଏହି ମତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ ମକଦ୍ଦମା ଚାଲୁଥିବା ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନା କେବଳ ସାର୍ବଜନୀନ ଦାତବ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇପାରୁଥିବା ଅନୁଷ୍ଠାନର ପରିଚାଳନା କରିବାର ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ଏତେ ସୀମିତ ଥିଲା ଯେ ଏହି ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନାକୁ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, ଧାରା 92 ଅନୁଯାୟୀ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ, ବିଚରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ମାମଲାର ଶୁଣାଣି ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ଆଧାରରେ ଏହାର ଫଏସଲା ପାଇଁ ସେହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ମାମଲାଟି ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଥିଲା । 24 ଜାନୁଆରୀ, 1938 ରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଏହି ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ, ଉତ୍ତରଦାତା ନ୍ୟାୟିକ କମିଟି ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ସେ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି, ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲ୍ ନିକଟରେ ଏକ ଅର୍ଜି ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହି ମାମଲାଟି ସେତେବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଥିବା ଦର୍ଶାଇ ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲ୍ ମଧ୍ୟ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲେ । ତେବେ ସେମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ କହିଥିଲେ ଯେ ସମସ୍ତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସ୍ଥିର ହେବା ପରେ ଏକ ନୂତନ ଅର୍ଜିର ଉପସ୍ଥାପନା ପ୍ରତି ଏହି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଆଦେଶ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇ ନଥିଲା । ଏହା ପରେ ମାମଲାଟି ବିଚରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଫେରିଥିଲା ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ଜିଲ୍ଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ, ବାଦୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ମନ୍ଦ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଭଙ୍ଗର ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ଏହି ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ, ଯାହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଘୋଷଣାନାମା ଯେ ମନ୍ଦିର ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ସାର୍ବଜନୀନ, ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ର ଅଧିନସ୍ଥ ଥିଲା । ବାଦୀମାନେ ଏହି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଏର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାର 14 ଜୁଲାଇ, 1947 ର ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଜିଲ୍ଲା ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଆଧାରରେ ଏବେ ଉତ୍ତରଦାତା ଏହି ଅଦାଲତକୁ ଆସିଛନ୍ତି; ଏବଂ ଯଦିଓ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବେ ଏହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 1947 ମସିହା ଜୁଲାଇ 14 ତାରିଖରେ କରାଯାଇଥିବା ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଡିକ୍ରି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଆବେଦନ ଅଟେ, ବାସ୍ତବରେ ଏହା ଜାନୁଆରୀ 24, 1938 ରେ ପାରିତ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ ଆଦେଶର ଯଥାର୍ଥତାକୁ ଆପତ୍ତି କରୁଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବହିଷ୍କାର ଡିକ୍ରିକୁ ଓଲଟାଇ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମାମଲାକୁ ପ୍ରତିପ୍ରେରଣ କରିଥିଲେ, କାରଣ ଏକ ଧାର୍ମିକ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ଚରିତ୍ରର ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସ ସହ ବିବାଦୀୟ ସମ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥିଲା ।

ଏହି ଆବେଦନର ସମର୍ଥନରେ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଶ୍ରୀ ଦପ୍ତରୀ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ବିବାଦୀୟ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ନେଇ କୌଣସି ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସ ରହିଥିଲା କି ନାହିଁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଚରଣ ନ୍ୟାୟାଧୀଶଙ୍କ ମତ ସଠିକ୍ ଥିଲା ଏବଂ ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣର ଭୁଲ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଆଧାରିତ ଅଟେ ।

ଉଭୟ ପକ୍ଷର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରମାଣ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଆଯାଇଛି; କିନ୍ତୁ ଏହି ମାମଲାରେ ଆମେ ଯେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଉଛୁ, ତାହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହି ବିବାଦୀୟ ସମ୍ପତ୍ତି ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ଦାତବ୍ୟ ନ୍ୟାସ ସହ ସମ୍ପୃକ୍ତ କି ନୁହେଁ ତାହାର କୌଣସି ନିଷ୍କର୍ଷକୁ ରେକର୍ଡ କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଆମେ ବିବେଚନା କରୁଛୁ । ଆମ ମତରେ, ଏହି ମାମଲାର ଉତ୍କର୍ଷତା ଉପରେ ଉଭୟ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତ ସମବର୍ତ୍ତୀ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ, ବାଦୀମାନଙ୍କୁ ଏହି ପ୍ରକୃତିର ଏକ ଖାଲି ଘୋଷଣାନାମା ଦେବା ଏବଂ ଏହାକୁ ଡିକ୍ରିର ଏକ

ଅଂଶବିଶେଷ କରିବା ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ମକଦ୍ଦମାର ପରିସର ବାହାରେ ଥିଲା, ଯଦିଓ ମକଦ୍ଦମାଟି ଖାରଜ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ଅଧୀନରେ ଦାଏର ହୋଇଥିବା ଏକ ମକଦ୍ଦମା ହେଉଛି ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକୃତିର ମକଦ୍ଦମା ଯାହା ଧାର୍ମିକ କିମ୍ବା ଦାତବ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସକୁ ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିଥାଏ । ଏହିପରି ମକଦ୍ଦମା କେବଳ ଏହି ଆଧାରରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିପାରିବ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଭଙ୍ଗ ହୋଇଛି କିମ୍ବା ତାହାର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ଏହି ଧାରାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଏହା ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ରିଲିଫ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । କେବଳ ଏହି ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ ହେବା ପରେ ହିଁ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଏହି ମକଦ୍ଦମା କାଏମ ରହିବ । ଯେପରିକି *ଅବଦୁର ରହିମ୍* ବନାମ *ବରକତ ଅଲ୍ଲୀ*(1) ମାମଲାରେ ପ୍ରିଭି କାଉନସିଲ୍ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଧାର୍ମିକ ନ୍ୟାସ ସହ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥିବା କେତେକ ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ସାଧାରଣ ନୀତି ଅଧୀନରେ ରହି ଥାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ର ପରିସର ବାହାରେ ଅଟେ । ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯାଇଥିବା ଏହି ମାମଲାରେ, ଧାରା 92 ର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସହ ବାଦ ପତ୍ରରେ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାର୍ଥନା ନିଃସନ୍ଦେହ ଅନୁରୂପ ଅଟେ ଏବଂ ଏହି ମକଦ୍ଦମା ଏହି ଆଧାରରେ ଚାଲିଥିଲା ଯେ, ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନ୍ୟାସୀ ବୋଲି ଆରୋପିତ ଉତ୍ତରଦାତା, ପ୍ରତ୍ୟୟ ଭଙ୍ଗ ଦୋଷରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତା ନ୍ୟାସର ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେ ମନ୍ଦ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଭଙ୍ଗ ଦୋଷରେ ଦୋଷୀ ଥିଲେ ବୋଲି ପୁନଶ୍ଚ ଅସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିକାରିତାକୁ ଏହି ଅସ୍ୱୀକାର ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ବହିଷ୍କାର କରିପାରିନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ଅଦାଲତଗୁଡ଼ିକ ଏକକାଳୀନ ଭାବେ ବିଶ୍ୱାସ ଉଲ୍ଲଂଘନର ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇ ନଥିଲା ବୋଲି ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ, ଏବଂ ଯେହେତୁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ମାମଲା ଏହା ନଥିଲା ଯେ ନ୍ୟାସର ସଠିକ୍ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଅଦାଲତର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଆବଶ୍ୟକ, ତେବେ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ଅଧୀନରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମାର ମୌଳିକତାର ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବାଦୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସେମାନେ ଦାଏର କରିଥିବା ମକଦ୍ଦମା ପାଇଁ ବାଦର କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟଳୟର ନିଷ୍କର୍ଷ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଥିଲା ଏବଂ ଯେହେତୁ ପ୍ରକୃତରେ

(1) (1928) 55 I. A. 96

ଫଏସଲା ହୋଇଥିବା ମାମଲାର ଆଧାର ସହିତ ଏହା ଜଡିତ ନଥିଲା, ତେଣୁ ବାଦୀମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏହାକୁ ଡିକ୍ରିର ଏକ ଅଂଶବିଶେଷ କିମ୍ବା ଏକ ଘୋଷଣାତ୍ମକ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଆକାରରେ ଚୂଡାନ୍ତ ଆଦେଶର ଏକ ଅଂଶ କରାଯାଇପାରିବନାହିଁ । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଛନ୍ତି ଯେ, ଯଦିଓ ବାଦ ପତ୍ରରେ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବାଦୀମାନେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ, ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ସାର୍ବଜନୀନ ଏବଂ ଦାତବ୍ୟ ନ୍ୟାସର ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା ବୋଲି ସେମାନେ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ସଫଳ ହୋଇଥିଲେ - ଏକ ତଥ୍ୟ ଯାହାକୁ ଉତ୍ତରଦାତା ଖଣ୍ଡନ କରିଥିଲେ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଅଦାଲତ ପକ୍ଷରୁ ବାଦୀମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା ଦାବି କରିଥିଲେ ତା 'ଠାରୁ କମ୍ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଦେବାରେ କିଛି ଭୁଲ୍ ନଥିଲା।ଏହାର ଜବାବ ହେଉଛି ଯେ, ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 92 ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ମକଦ୍ଦମାରେ ସେହି ଧାରାର ବିଭିନ୍ନ ଖଣ୍ଡରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିବା କେବଳ ସେହି ଆଶ୍ୱସ୍ତିକୁ ବାଦୀ ଦାବି କରିପାରିବେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ । ବିବାଦୀୟ ସମ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ନ୍ୟାସ ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବା ପାଇଁ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ପ୍ରାର୍ଥନା ଏହି ଖଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ଅଧୀନରେ ଆସେ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଉତ୍ତରଦାତା ନ୍ୟାସର ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଯଦି ବାଦୀ ଏହାର ହକଦାର ଥାଆନ୍ତି, ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ମୁଖ୍ୟ ଆଶ୍ୱସ୍ତିର ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଭାବରେ ନ୍ୟାସର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଏକ ଘୋଷଣା କରାଯାଇପାରିବ; କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ କାରଣ ଅଭାବରୁ ବାଦୀଙ୍କ ମାମଲା ବିଫଳ ହୁଏ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, ଧାରା 92 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ ଏକ ଘୋଷଣାତ୍ମକ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ କୌଣସି ପରୱାନା ନାହିଁ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ନ୍ୟାସର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ନିଷ୍କର୍ଷ ଏକ *ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଉକ୍ତି* ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କିଛି ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହା ମକଦ୍ଦମାର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଗଠନ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏହାର ପରିଣାମ ହେଉଛି ଯେ, ଆମ ମତରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବଳବତ୍ତର ରହିବା ଉଚିତ୍, କିନ୍ତୁ ଡିକ୍ରି ଏବଂ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଏବଂ ଆବେଦନ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ ରାୟର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଅଂଶ ଦ୍ୱାରା କେବଳ ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରକୃତି ବିଷୟରେ କୌଣସି ଘୋଷଣା ବିନା ବାଦୀଙ୍କ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯିବ । ଏହି ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଡିକ୍ରିକୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି । ନିମ୍ନୋକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଆଦେଶଟି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ରହିବ । ଏହି ଆବେଦନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷ ନିଜର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବେ ।

ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧି: *ଗଣପତ ରାୟ* ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧି: *କେ. ଜେ. କାଲେ* ।

ଅସ୍ବୀକରଣ

"ଉପଭାଷା ରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ବୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:

ସୁଶ୍ରୀ ସଙ୍ଗୀତା ଲେଙ୍କା,

ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ